

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2006-740-0150
Dok.: KHE40490

Besvarelse af spørgsmål nr. 123 af 30. marts 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) (L 168).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes tilsende udvalget en udførlig kommentar til høringssvaret af 23/1-06 fra Sø- og Handelsretten, som punkt for punkt forholder sig til de enkelte punkter i høringssvaret.”

Svar:

1. Sø- og Handelsretten anfører i høringssvaret bl.a., at de foreslåede regler om Handelsrettens kompetence ikke i tilstrækkeligt omfang tilgodeser erhvervslivets behov for, at de væsentligste erhvervsager afgøres ved Handelsretten under medvirken af sagkyndige dommere med indgående kendskab til erhvervslivets forhold og med omfattende erhvervsøkonomisk indsigt. Sø- og Handelsretten finder, at Handelsretten ud over det foreslåede saglige kompetenceområde også bør have kompetence til at behandle it-sager, ankesager vedrørende byretternes domme i civile erhvervsager, kæremål over fogedretternes afgørelser i handelssager, sager om produktsikkerhed samt søforklaringer.

Lovforslaget går bl.a. ud på som udgangspunkt at gøre byretterne til den almindelige førsteinstans i alle civile sager. De foreslåede nye byretter vil efter Justitsministeriets opfattelse være i stand til at behandle de sager, som Sø- og Handelsretten nævner, på fuldt kvalificeret måde. Byretterne vil således (med Bornholm som eneste undtagelse) alle have mindst 6-8 udnævnte dommere og vil kunne behandle civile sager med tre juridiske dommere og/eller med sagkyndige meddommere. Der vil også være mulighed for en øget specialisering af dommerne.

Som der nærmere er redegjort for i den kommenterede høringsoversigt (L 168 – bilag 3), er Justitsministeriet enig med Retsplejerådet i, at det egentlig ville være en naturlig følge af forslaget om at gøre byretterne til den almindelige førsteinstans at gøre Handelsretten til en specialbyret, dvs. med sædvanlig appeladgang til landsretten. Det foreslås imidlertid at opretholde den nuværende direkte appeladgang fra Handelsretten til Højesteret under hensyn til det meget stærke øn-

ske herom, som (ud over af Sø- og Handelsretten) bl.a. er fremført af berørte erhvervsorganisationer mv. På den baggrund har forslaget om, hvilke sagstyper Handelsretten bør kunne behandle, karakter af et kompromis, der sikrer en passende sagsmængde til Handelsretten samtidig med, at det i videst muligt omfang fastholdes, at de sager, der kan ankes til Højesteret uden særlig tilladelse, bør være af en sådan karakter og væsentlig betydning, at det er hensigtsmæssigt, at de skal behandles af landets øverste domstol. Der henvises herom i øvrigt til pkt. 3.2.2 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet har på denne baggrund ikke fundet, at Handelsretten bør have kompetence til at behandle de typer af sager, der er nævnt i Sø- og Handelsrettens høringssvar.

Særligt med hensyn til Sø- og Handelsrettens forslag om at gøre Handelsretten til appelinstans i forhold til byretterne i visse erhvervmæssige sager bemærkes, at Sø- og Handelsrettens styrke som anført i lovforslagets bemærkninger er den kvalificerede sagkyndige medvirken, som navnlig hører hjemme i første instans, hvor langt de fleste sager bør finde deres endelige afgørelse. Hertil kommer efter Justitsministeriets opfattelse, at der under hensyn til landets størrelse ikke bør være en tredje appelinstans på landsretniveau.

2. Sø- og Handelsretten anfører, at udformningen af forslaget til retsplejelovens § 225, stk. 2, nr. 1, er udtryk for en uheldig indskrænkning af Handelsrettens kompetence i forhold til Retsplejerådets forslag, idet kriteriet ”sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning” er ændret til ”internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning”. Efter Sø- og Handelsrettens opfattelse bør f.eks. en sag mellem en dansk ladningsejer og et dansk rederi, hvis afgørelse kræver indgående kendskab til internationale køberetlige og søretlige kontraktforhold og til anvendelsen af komplicerede internationale konventionsregler, høre under Handelsrettens kompetence, selv om sagen angår en levering af varer eller tjenesteydelser i Danmark.

Sø- og Handelsretten finder det endvidere uhensigtsmæssigt, hvis det i visse tilfælde skal være afgørende for rettens kompetence i olieforurenings-sager mv., om der oprettes en begrænsningsfond efter reglerne i søloven.

Som anført i lovforslagets bemærkninger og den kommenterede høringsoversigt blev der allerede i forbindelse med høringen over Retsplejerådets betænkning nr. 1401/2001 rejst spørgsmål om forståelsen af rådets kriterium for, hvornår en sag havde international karakter, jf. pkt. 3.2.2.2 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger. Som det fremgår heraf, har Justitsministeriet på denne baggrund og på baggrund af høringssvarene over et udkast til lovforslaget fundet det rigtigst at præcisere i lovforslaget, at det afgørende ikke er, om retsgrundlaget er internationalt. Efter Justitsministeriets opfattelse bør det således som udgangspunkt ikke gøre nogen for-

skel, om de regler, som en intern dansk sag skal afgøres på grundlag af, er rent danske eller gennemfører internationale regler. I begge tilfælde bør sagen som udgangspunkt behandles i byretten som første instans.

En sag må derimod anses for international og dermed omfattet af Handelsrettens umiddelbare kompetence, hvis den f.eks. vedrører en erhvervsmæssig tvist mellem erhvervsvirksomheder i forskellige lande eller en erhvervsmæssig tvist mellem erhvervsvirksomheder i samme land, der udspringer af en international vejtransport eller en international søtransport. En sag må også anses for international, hvis f.eks. anvendelse af internationale standardkontrakter indgår som et væsentligt element i sagen. Andre eksempler på, at sagens genstand i væsentlig grad er international, kunne være, at der er anvendt et udenlandsk skib ved en national søtransport, eller at danske skibe er kollideret i fremmed farvand.

Særligt med hensyn til olieforureningssager mv. og spørgsmålet om begrænsningsfonde bemærkes, at lovforslaget viderefører Sø- og Handelsrettens eksisterende kompetence i sager om ansvar for skade forvoldt af bunkerolie, om ansvar for olieskade og om ansvar for skade i forbindelse med søtransport af farlige og forurenende stoffer (sølovens kapitel 9 a-11) samt i sager om globalbegrænsning, når der er oprettet en begrænsningsfond (sølovens kapitel 9). Justitsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at det er hensigtsmæssigt, at alle krav, der kan begrænses i medfør af sølovens kapitel 9, indbringes for den domstol, hvor der er oprettet en begrænsningsfond, og som i givet fald skal fordele midlerne i begrænsningsfonden. I tilfælde, hvor der *ikke* er oprettet en begrænsningsfond, er der derimod efter Justitsministeriets opfattelse ikke behov for, at sagerne behandles ved samme domstol, og sagerne bør i overensstemmelse med den foreslåede generelle omlægning af instansordningen fremover behandles af byretterne, medmindre der konkret er tale om en erhvervssag af international eller principiel karakter, jf. pkt. 1 ovenfor.

3. Sø- og Handelsretten anfører, at principielle erhvervssager bør kunne anlægges direkte ved Handelsretten i stedet for som efter lovforslaget efter anmodning at kunne henvises fra byretten, idet den foreslåede henvisningsordning dels ikke giver tilstrækkelig sikkerhed for, at principielle erhvervssager bliver behandlet ved Handelsretten, dels ikke giver tilstrækkeligt værn mod, at sager, som ikke er principielle, henvises til Handelsretten med mulighed for direkte anke til Højesteret.

Det er et centralt element i lovforslaget og forslaget om styrkede byretter, at byretten skal fungere som den almindelige ”indgangsinstans”, hvor alle retssager sorteres og henvises til behandling dér, hvor det er mest hensigtsmæssigt i den konkrete sag, jf. pkt. 3.2.1 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger. Byretterne bør således efter Justitsministeriets opfattelse også vurdere, om en erhvervssag efter anmodning fra en part bør henvises til behandling ved Handelsretten, fordi sagen har principiel karakter, på samme måde som byretterne efter forslaget skal vurdere,

om en sag efter anmodning fra en part bør henvises til landsretten af denne grund. De foreslåede styrkede byretter vil efter Justitsministeriets opfattelse fuldt ud være i stand til at varetage denne opgave. Som anført i den kommenterede høringsoversigt har Justitsministeriet på denne baggrund ikke fundet grundlag for at følge Sø- og Handelsrettens forslag om, at principielle erhvervsager, der ikke er internationale eller vedrører immaterialret mv., jf. lovforslagets § 1, nr. 77 (forslaget til retsplejelovens § 225), skal kunne anlægges umiddelbart ved Handelsretten, således at Handelsretten i givet fald skulle henvise sagen til byretten, hvis sagen ikke havde principiel karakter.

4. Sø- og Handelsretten anfører, at de foreslåede bestemmelser om, hvilke sager der skal høre til Handelsrettens kerneområde, også er utilstrækkelige i forhold til erhvervslivets behov på immaterialretsområdet. Det anføres, at det er af afgørende betydning for erhvervslivet, at Handelsrettens kompetence omfatter alle immaterialretlige erhvervsager. Handelsrettens kompetence bør således også omfatte sager om produktetferligning, der bedømmes efter markedsføringsloven, erhvervsmæssige sager om ophavsret og sager om navne- og kendetegnsbeskyttelse i medfør af markedsføringsloven, aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven.

I besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 120 vedrørende lovforslaget har Justitsministeriet nærmere redegjort for, hvorfor lovforslaget er udformet sådan, at Handelsretten ikke får kompetence til at behandle disse sagstyper, jf. også pkt. 1 ovenfor.

5. Sø- og Handelsretten har endelig i et bilag til høringssvaret fremført forskellige mere detaljerede bemærkninger vedrørende de foreslåede regler om sagsforberedelsen og hovedforhandlingen mv.

Der kan herom henvises til den kommenterede høringsoversigt pkt. 4, 5.1, 5.2 og 12 (afsnit III), som bl.a. indeholder kommentarer til de enkelte punkter i bilaget til Sø- og Handelsrettens høringssvar.